

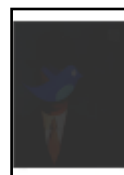
— Društvene mreže —

Bijesprvi tvita za Vladu

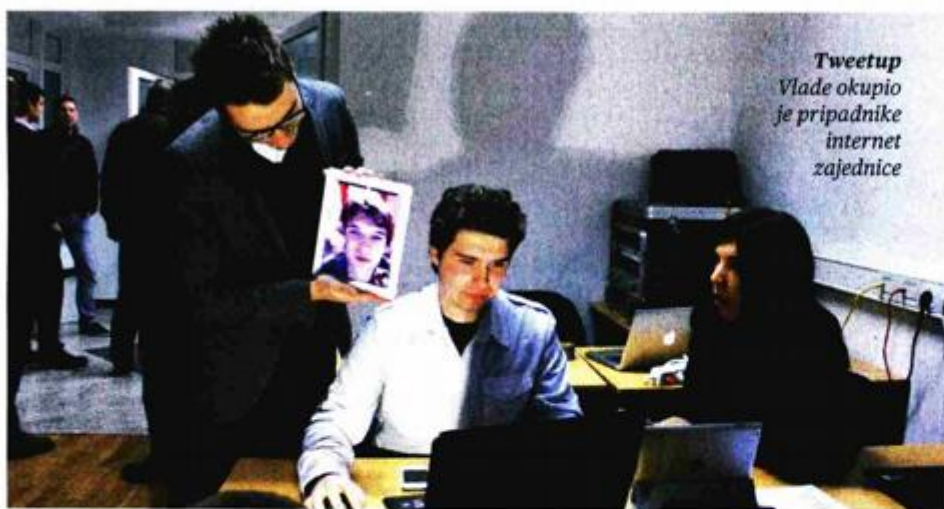
Dio kolektivnog identiteta koji je izluđivao *Sanadera i Kirina* danas obavještava javnost o odlukama Zorana Milanovića. Otkrivamo tko u ime političara piše na Facebooku i Twitteru

tekst VOJISLAV MAZZOCCO ilustracija SABINA REŠIĆ

An illustration of a man in a dark suit and orange tie. His face is replaced by a white silhouette of a man's head with a black Facebook 'f' logo on it. He is holding his right hand to his mouth, with a ring visible on his finger. The background is a dark, textured blue.

*Skriveni od očiju
javnosti stručnjaci
za odnose s javnošću
na internetu
obavljaju posao za
političare*

Hrvatska je politički utjecaj interneta upoznala 2. listopada 2006. Ratko Maček tada je još uvijek bio glasnogovornik Vlade i upravo se gombao s aferom Verona. Jednima je tvrdio da Ivo Sanader nikada nije putovao u Veronu i ondje prodavao Plivu, drugima je govorio da nikada nije negirao da je tadašnji premijer uživao u veronskoj operi i usput nešto trgovao. Zoran Milanović u to je doba bio glasnogovornik SDP-a i na televiziji se sučelio s Mačekom.

TAKO SU NJIH DVOJICA postali prvi likovi u prvom videu koji je na YouTube stavio politički aktivist i satiričar koji se predstavljao kao Bijesprvi. Naslov videa je bio "Lažeš kao Maček" i prošao je prilično nezamiječeno, ali kao u stalnom podnaslovu roto-romana o Docu Hollidayu i za njega se može reći: "Došao je tiho i

hovichim uvodima, "iz razumljivih razloga nastali u najvećoj tajnosti".

Međutim, sve je to bila laž. Niti je Bijesprvi bio zagrebački student, niti je bio politički neutralan, a nije bio ni samo jedna osoba. Štoviše, jedna osoba koja je bila dio kolektivnog identiteta Bijesaprvog proteklog je tjedna s Twitter računa Vlade Republike Hrvatske greškom odcvrkutala: "Jadni Splićani". Zinka Bardić autorica je i prvog videa Bijesaprvog i serijala "Kiro prosviro". Pseudonim je smislio njen tadašnji suradnik u agenciji za odnose s javnošću Madison Krešo Macan, koji i danas jedini ima lozinku za objavljivanje videa. Macan je veliki obožavatelj opusa Ivane Brlić-Mažuranić pa je iz priče "Kako je Potjeh tražio istinu" izvukao bijesa, kojeg je književnica opisala kao "sasvim malenog, nakaznog i rogatog, a sivog kao miš". Ubrzo se Zinka Bardić i Kre-

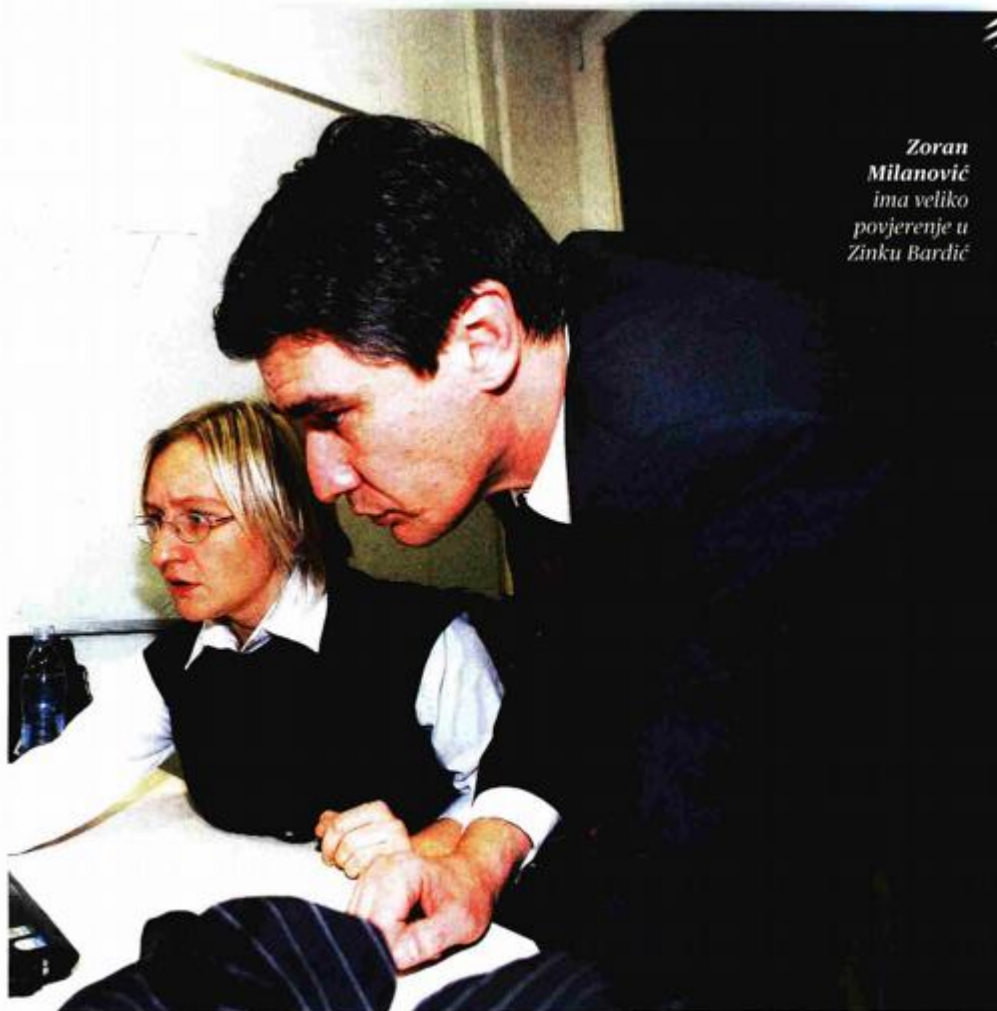
Autorica prvog videa Bijesaprvog je Zinka Bardić, a ime mu je po bijesovima iz priče 'Kako je Potjeh tražio istinu' dao Krešimir Macan

ušao u legendu. Proslavio se serijalom o Ivi Kirinu, nekadašnjem ministru unutarnjih poslova, kojeg je sustavno trančirao u videoradnicima pod naslovom "Kiro prosviro". Zahvaljujući Kirinovu lapsusu da ga napadaju na Jubitou, Bijesprvi je ušao i u Sabor - na majicama saborskih zastupnika SDP-a. Nasmijavajući ljude postao je toliko popularan da je dao i dva intervjua. U Globusu i u 24 sata predstavljao se kao zagrebački student, kroničar političkih zbivanja, koji nema odnose ni s jednom političkom strankom. Oba intervjua su, kako je pisalo u nji-

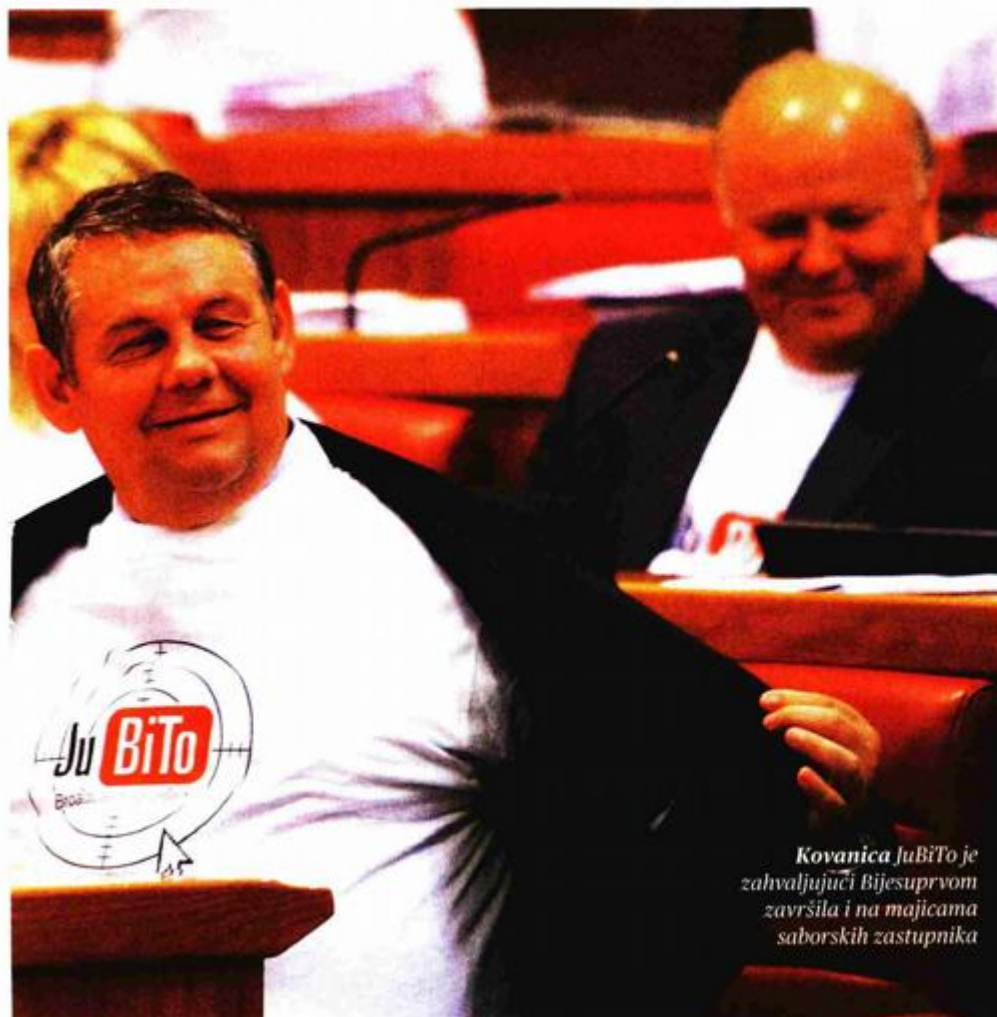

Prvi video Bijesprvi objavio je 2. listopada 2006., a u njemu su bili Maček i Milanović

Zoran Milanović ima veliko povjerenje u Zinku Bardić

Kovanica JuBiTo je zahvaljujući Bijesuprvom završila i na majicama saborskih zastupnika

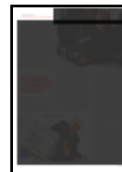
ši Macanu pridružio i Marko Rakar pa je trojac krenuo na put slave masakrirajući hadezeovce gdje god je stigao. Kirin je, dakle, ispravno locirao da napadi stižu iz SDP-ova tabora kojem su i Rakar i Macan tada pripadali, a Zinka Bardić je u njemu još uvijek. No nije mu to pomoglo, naprotiv. Vješti stručnjaci za odnose s javnošću i to su iskoristili protiv njega i nisu ga puštali na miru sve dok nije sletio s ministarskog položaja.

TAKO JE IZGLEDAO početak upotrebe interneta u političkoj borbi i, za razliku od tvrdnji u lažnim intervjuima kojima se širila fama o duhovitom mladiću koji bez ikakve koristi napada HDZ, bila je riječ o dobro obavljenom projektu koji je zamro nakon što se Macan razišao s Madisonom. Dakle, u početku bijaše laž. Ljevica, a naročito SDP, zahvaljujući uspjehu Bijesaprvog, shvatila je moć interneta, za razliku od HDZ-a, koji ni danas nema internet-sku strategiju. Doduše, neki bi rekli ni da SDP nema strategiju nego odnose s internetskom zajednicom okupljenom oko dviju društvenih mreža, Facebooka i Twittera, odrađuje stihijski i fušerski.

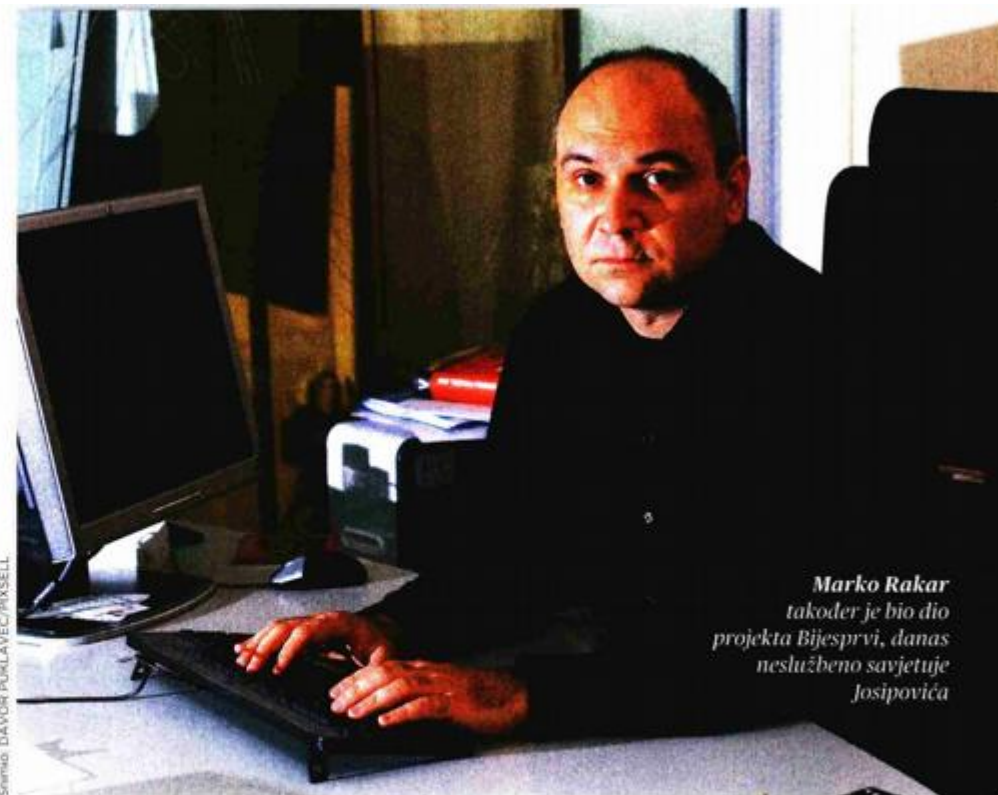
Odmah po formiranju nove koalijske Vlade, 23. prosinca, aktiviran je Twitter račun Vlada RH čije ključeve drže Zinka Bardić i njen tim

Za Vladu radi i Fran Kušeta koji je organizirao prosvjede protiv državne mature. Tada je Primorac optuživao SDP da stoji iza prosvjeda

navodnih volontera koji su isti posao radili i na kampanji Kukuriku koalicije. Prije nekoliko dana su i predstavljeni javnosti na prvom Vladinu tweetupu, druženju s korisnicima društvene mreže Twitter. Među onima koji na mreži komuniciraju u ime Vlade je i Fran Kušeta, mladić iz Velog Lošinja koji još nije završio srednju školu, ali je već radio na predsjedničkoj kampanji Nadana Vidoševića, za što ga je angažirao Krešo Macan, i u kampanji Kukuriku koalicije. Javnosti je postao poznat kao pokretač učeničkih prosvjeda kojima se tražila odgoda državne mature. HDZ-ov ministar obrazovanja Dragan Primorac tvrdio je da iza prosvjeda stoji SDP, što su demonstranti odlučno demantirali. Na Kušetinu osobnom Facebook profilu stoji da mu je poslodavac Vlada Republike Hrvatske, što pobuđuje dodatnu sumnju u volonterstvo Vladina online tima. No, s druge strane, ljudi svakakve gluposti pišu po svojim Facebook profilima.

U uskom krugu novinara i stručnjaka za odnose s javnošću proteklih dana se povela rasprava o ispravnosti takvog Vladina pristupa komunikaciji. U prvom su redu zamjerali što sve vodi Zinka Bardić, ne zbog nje same nego zato što ona nema nikakvu službenu funkciju u Vladi, zaposlenica je agencije Madison, a njen angažman plaća SDP. Dakle, informacije koje nudi zapravo dolaze iz privatne tvrtke i mogu, ali i ne moraju biti stajalište hrvatske vlade. Jedna ugledna novinarka čak ih je nazvala infojunkom (informacijskim smećem) koji vodi u katastrofu. Bez obzira na sam online tim Vlade, skandaloznim je ocijenila da informacije umjesto od ljudi zaposlenih u samoj Vladi dolaze iz dviju PR agencija, odnosno od dviju žena - Zinke Bardić ako su u prilog SDP-u ili od Ankice Mamić ako njima treba promovirati Radimira Čačića. I potonja tvrdi da za Čačića radi volonterski, bez ikakve naknade. Na kraju, vrijedi se upitati, kad već privatna

Marko Rakar
 također je bio dio
 projekta Bijesprvi, danas
 neslužbeno savjetuje
 Josipovića

Cijeli internetski tim tvrdi da za Valdu radi volonterski. No uskoro će u uredu premijera na tim poslovima biti zaposleno sedam službenika

tvrtka kontrolira internetske račune Vlade, što će biti kad se vlast promijeni. Hoće li pri primopredaji vlasti novoj vladi predati i lozinke?

DRUGI SU PAK u volonterskom pristupu, koji sigurno neće drugo potrajati jer je donesena uredba o uredu premijera u kojoj se navo-

di da će na poslovima internetske komunikacije biti zaposleno sedam službenika - više nego sa "starim" medijima, pronašli klicu moguće PR katastrofe čiji su prvi simptomi bili izjava o jadnim Splitsanima, ali i pogrešni brojevi sjednica Vlade na Facebooku. Doduše, Zinka Bardić je objašnjavajući kako joj je izletio pogrešan twit ustvrdila da po protokolu sve informacije prije objavljivanja kontroliraju Vladini odnosi s javnošću. To je možda i točno osim u slučaju kad ih objavljuje ona sama. Očito je u svakom slučaju njezina riječ posljednja i ona pritišće tipku za slanje objava, a da pritom, vrijedi ponoviti, nema nikakvu službenu dužnost niti je zaposlenica Vlade. Štoviše, cijeli tim je dvadesetak dana zapravo radio ilegalno. Uredba o uredu premijera donesena je tek na trećoj sjednici Vlade, a oni su počeli radi-

ti čim je Sabor Vladi izglasao povjerenje. Ni sada, doduše, njihove objave nisu službene, ali barem imaju privid službenosti. Drugi veliki problem s takvim rješenjem po kojem glavna Vladina komunikatorica nije i zaposlenica te iste Vlade, je njena vjerodostojnost. Svaku njenu izjavu i svaku informaciju koju prosljedi trebalo bi tretirati kao neslužbenu. Ovakav aranžman Vladi ostavlja prostor da je se u svakom trenutku odrekne ili da njene informacije proglasi stavovima jedne privatne osobe koja nije ni u kakvom odnosu s vlašću. Proteklih tjedana Proteklih tjedana iz vlade ionako stalno dolaze izjave koje se ubrzo proglašavaju privatnim stavovima pojedinih ministara koji navodno nemaju nikakve veze sa službenom politikom kolicije. Komunikacijski potop proteklog je tjedna doživio Ivo Josipović, za kojeg mnogi pogrešno vjeruju da sam vodi svoj Facebook profil. Najčešće to za njega radi Marko Rakar (koji savjetuje i ministra Miranda Mrišića) i tada je obično sve u redu. Međutim, Josipović je proteklog tjedna uzeo tipkovnicu u svoje ruke i Facebook prijateljima objavio da podržava sporni sporazum ACTA.

NA NJEGA SE potom sručila lavina pogrda. Od obožavanog, internetski pismenog predsjednika, Josipović je samo u nekoliko sati postao najomraženiji političar na Facebooku. Dio njegove goleme popularnosti svakako proizlazi i iz podrške koju je doživljavao na internetu pa će biti zanimljivo vidjeti kako će se i hoće li se njegovo tvrdo zagovaranje ACTA-e odraziti na njegovu popularnost. Predsjednik je zaist adobro koristio društvene mreže u predizbornoj kampanji, a za razliku od drugih nastavio ih je koristiti i nakon izbora gdje je okupio toliko "prijatelja" da je zbog ograničenja koja Facebook postavlja morao otvoriti nekoliko profila. Iako Face-

Krešimir Macan još uvijek ima lozinke za Bijesprvog

Sinhro: ŽELJKO LUKUNIĆ/PIRELL

Tvit koji je Zinka Bardić greškom poslala s Vladinog umjesto sa svog privatnog računala

Josipović u strahu od paraobavještajnog podzemlja i zbog nepovjerenja u vlastite zaposlenike ne koristi službenu e-mail adresu

book rado koristi predsjednik se ni danas nije udomačio na informatičkoj mreži svog ureda. Ne koristi čak ni službenu e-mail adresu već komunicira isključivo preko one koja mu je preostala iz predizborne kampanje pomalo pretenciozne ivo@josipovic.net. Upućeni kažu da je koristi zbog straha da mu zaposlenici ureda, za koji je uvjeren da je kao i cijela zemlja, a pogotovo mediji, premrežen pripadnicima paraobavještajnog podzemlja. Strah ga je da mu ne čitaju poštu, a ne želi ni ostavljati tragove korespondencije na službenim serverima. Hrvatska nakon njegovog mandata ostati bez zapisa o tome kako je njen predsjednik donosio odluke. Za usporedbu svi mailovi američkog predsjednika

jednog će dana biti dio arhiva Bijele kuće. Većina drugih političara sama održava svoje profile i najčešće prorduje komunikaciju čim završe izbore, pobijedili na njima ili završili u opoziciji.

TO SAMO POKAZUJE da i društvene mreže shvaćaju samo kao još jednu verziju propagandnih plakata koji ne služe dvosmjernoj komunikaciji nego samo prenošenju njihove vrlo važne poruke. Na neugodna pitanja uglavnom ne odgovaraju, ali zato uživaju gomilati broj prijatelja i hvaliti se kad imaju čime. Najčešće su prisutni na Facebooku jer im Twitterov format koji ograničava poruke na 140 znakova ne odgovara za prenošenje kompliciranijih poruka. Poznavatelji društvenih mreža uglavnom se slažu da je Twitter dobar kanal za "uzbunjivanje", jer se njime koriste brojni novinari, ali i oni koje novinari pitaju za mišljenje, no za iole kompleksniju komunikaciju nije pogodan. No, osim u rijetkim slučajevima poput na Twitteru jako aktivne SDP-ove zastupnice Marije Lugarić ili na Facebooku Željke Antunović, političarima društvene mreže

i ne služe za komunikaciju nego za stvaranje privida komunikacije. Njima su one samo još jedna pozornica s govornicom s koje izgovaraju fraze, s tim da im je sigurnost društvenih mreža još draža od govornica. Na njima ih nitko ne može pogoditi grudom snijega, niti čuju zvižduke kad razljute slušatelje, a i sve što im se ne sviđa ili što su jednom nepromišljeno rekli uvijek mogu izbrisati. **N**